

Κυριακή 27 Σεπτεμβρίου 2026

Βασίλης Νούλας: Να υπάρξει χώρος για την πολιτική ανυπακοή

[Νταϊάνα Αζά](#)

26 Σεπτεμβρίου 2026, 7:00

Από τις καταλήψεις, τις παραστάσεις σε διαμερίσματα των Εξαρχείων και την αυτοοργάνωση μέχρι τις μεγάλες θεατρικές σκηνές, ο εικαστικός, σκηνοθέτης, συγγραφέας και ιδρυτικό μέλος της καλλιτεχνικής ομάδας Nova Melancholia αναζητά διαρκώς τρόπους να συνομιλήσει με την εποχή του. Με αφορμή το «Σεμπάστιαν», που θα παρουσιάσει στην Κύπρο στο [πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Λευκωσίας](#), μας μιλά για τις ευεργετικές ιδιότητες της μελαγχολίας, τον ρόλο της τέχνης στους σκοτεινούς καιρούς που διανύουμε και την ανάγκη να παραμένει το θέατρο ένας χώρος ελευθερίας.

–Ο Άγιος Σεβαστιανός έχει περάσει από τη θρησκευτική τέχνη στην queer αισθητική. Τι κέντρισε το δικό σου ενδιαφέρον σε αυτή τη μορφή; Σε κάθε παράσταση κάπως μιλάω και για τον εαυτό μου. Από τα εφηβικά μου χρόνια με ερέθιζε αυτό το θέμα και αυτή η σχέση που έβλεπα στον Άγιο Σεβαστιανό, ενώ πολλοί καλλιτέχνες που αγαπώ και θαυμάζω έχουν ασχοληθεί με αυτή τη μορφή και στην Αναγέννηση, με την απεικόνισή του, αλλά και στη σύγχρονη εποχή, μέσα από το πρίσμα της queer αισθητικής. Ξέρεις, υπάρχει αυτή η φοβερή λεπτομέρεια που δεν γνωρίζει πολύς κόσμος. Πριν από την Αναγέννηση, στα μεσαιωνικά χρόνια, ο Άγιος Σεβαστιανός απεικονιζόταν ως ένας άνδρας μεγαλύτερης ηλικίας. Με την Αναγέννηση και την επιστροφή στην αρχαιοελληνική λατρεία του κάλλους και του γυμνού, ο Άγιος Σεβαστιανός μεταμορφώνεται ξαφνικά σε μια νεανική, όμορφη μορφή, ημίγυμνη, με τα βέλη να διαπερνούν το σώμα της.

–Εσύ τι ήθελες να προσθέσεις σε αυτήν με την παράσταση «Σεμπάστιαν»; Η δραματουργία βασίστηκε σε έναν στίχο του Νίκου Καρούζου που λέει «σφάξε τη μια ομορφιά να πιει το αίμα η άλλη». Εμείς, θέλαμε ακριβώς αυτό το άθροισμα. Σαν να γίνεται μια έκρηξη από εικόνες και αναφορές γύρω από τον Άγιο Σεβαστιανό, η μία πιο όμορφη από την άλλη. Ποιήματα, πίνακες, αναφορές στον ανεξάρτητο, τον πειραματικό κινηματογράφο, τραγούδια, πόζες. Αυτό που επιχειρήθηκε σαν ένα στοίχημα ήταν η σύνδεσή του με την επιδημία του AIDS, το οποίο κερδήθηκε εύκολα, γιατί κι αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο της γκέι προσέγγισης του Αγίου Σεβαστιανού. Στο τελευταίο μέρος της παράστασης προσπαθούμε να αναδείξουμε αυτή τη σχέση, επειδή στη Δύση, στα μεσαιωνικά χρόνια και στην Αναγέννηση, ήταν ένας άγιος αποτροπαϊκός της πανούκλας. Και επειδή το AIDS είχε χαρακτηριστεί σαν «η πανούκλα των ομοφυλόφιλων», χρησιμοποιούμε το σύμβολο του Αγίου Σεβαστιανού σαν αποτροπαϊκό για την επιδημία του AIDS. Επιχειρούμε με αυτό τον τρόπο και μια αναδρομή στα πρώτα θύματα της επιδημίας. Σε όλη την παράσταση υπάρχει κάτι το αρχαιακό. Σαν να δημιουργείται ένα συναισθηματικό αρχείο της τέχνης και της queer ευαισθησίας.

–Τι είδαν οι queer καλλιτέχνες στον Σεβαστιανό, ώστε να τον οικειοποιηθούν ως δικό τους σύμβολο; Είναι στο κέντρο της ψυχοσύνθεσης, αλλά και μιας αισθητικοποίησης της ζωής που μπορεί να πει κανείς ότι μερικές φορές υπάρχει στην queer ευαισθησία. Ένα κεντρικό σημείο που θεωρώ ότι ερεθίζει τους καλλιτέχνες και τα άτομα αυτά εντοπίζεται στην απεικόνιση του Αγίου Σεβαστιανού, που ισορροπεί ανάμεσα στον πόνο, την ηδονή και την έκσταση. Μια μίξη αντίθετων στοιχείων που μπορεί να λειτουργήσει ως σύμβολο για τον πόνο που κρύβει η queer ταυτότητα. Τον πόνο που ένα γκέι άτομο μπορεί να έχει νιώσει στη ζωή του.

«Η απεικόνιση του Αγίου Σεβαστιανού ισορροπεί ανάμεσα στον πόνο, την ηδονή και την έκσταση. Μια μίξη αντίθετων στοιχείων που μπορεί να λειτουργήσει ως σύμβολο για τον πόνο που κρύβει η queer ταυτότητα. Τον πόνο που ένα γκέι άτομο μπορεί να έχει νιώσει στη ζωή του.»

–Τι σου προσφέρει σκηνοθετικά η μορφή «κολάζ» που επιλέγεις, σε σχέση με την παραδοσιακή θεατρική φόρμα; Είναι μεγάλη πρόκληση, αλλά μου αρέσει, με ιντριγκάρει. Το πιο παραδοσιακό μου φαίνεται και πιο βαρετό. Δουλεύουμε με πάρα πολλές αναφορές και με πολύ μεγάλο ψάξιμο στις πρόβες, όπου τα παιδιά καλούνται να ανταποκριθούν σε διάφορα ερεθίσματα και αναφορές που τους δίνονται και να το κάνουν πολύ δημιουργικά. Οπότε φέρνουν κι αυτά υλικό και μετά γίνεται ένα πάντρεμα. Και φυσικά, σημασία έχει και το μοντάζ. Εκεί, όπως και στον κινηματογράφο, κρύβεται πολύ μεγάλο μέρος της δουλειάς. Τι κρατάς και πώς το τοποθετείς σε μια σειρά, ώστε να βγάζει ένα νόημα και να μπορούν να γίνονται οι συνδέσεις από τον θεατή.

–Η ομάδα σας ονομάζεται Nova Melancholia, με τη λέξη «μελαγχολία» να έχει κεντρικό ρόλο στη δουλειά σου διαχρονικά. Τι σημαίνει αυτή η έννοια για εσένα; Αυτό ξεκίνησε όταν ήθελα να κάνω ένα διδακτορικό. Με ενδιέφερε η μελαγχολία, το είχα ξεκινήσει, το εγκατέλειψα και λέω «ας κάνω την ομάδα καλύτερα». Υπάρχει, ξέρεις, μια διαφορά ανάμεσα στη λέξη «μελαγχολία» και στην «κατάθλιψη», που είναι πιο ιατρικός όρος. Μια επιστροφή στη μελαγχολία θα μας έκανε καλό, έναντι της κατάχρησης της λέξης «κατάθλιψη» που έχει επικρατήσει. Γιατί ακριβώς η μελαγχολία έχει, σαν τον Άγιο Σεβαστιανό, μια τεράστια παράδοση πίσω της, που ξεκινάει και από τη δική μας αρχαιότητα, και έχει πάρα πολλά επίπεδα και πάρα πολλές συνδηλώσεις, πολλές από τις

οποίες είναι θετικές. Οπότε είναι σαν να λέμε «μια νέα μελαγχολία», με την έννοια της επιστροφής στο παλιό, αλλά και του να αγκαλιάσουμε όλες αυτές τις έννοιες που έχει μέσα της η λέξη, που τη συνδέουν με τη μεγαλοφυΐα, με την περισυλλογή. Αυτή, δηλαδή, η μελαγχολική θεώρηση των πραγμάτων, κατά τη γνώμη μου, συνδέεται και με την καλλιτεχνική στάση απέναντι στα πράγματα, με τη δημιουργία. Αλλά, ταυτόχρονα, και με τη διάχυτη μελαγχολία της εποχής μας. Γιατί ζούμε σε εξαιρετικά σκληρούς καιρούς, με πολέμους, με τη γενοκτονία των Παλαιστινίων... Η μελαγχολία θα μπορούσε να μας βοηθήσει μέσα σε αυτή τη μαυρίλα να πάρουμε μια απόσταση, ώστε να μπορέσουμε να στοχαστούμε. Η τέχνη είναι μια παρηγοριά στα πράγματα, και γι' αυτό την κάνουμε κιόλας. Για να καταφέρνουμε να επιβιώνουμε μέσα σε όλο αυτό.

–Έχεις συνδεθεί έντονα και με την αυτοργάνωση, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα το Εμπρός. Τι σήμαινε για εσένα η κατάληψη ενός χώρου και η μετατροπή του σε πεδίο καλλιτεχνικής και παράλληλα πολιτικής δράσης; Ήταν ό,τι πιο κοντά έζησα στην ουτοπία. Πριν από το Εμπρός, με τη δολοφονία του Γρηγορόπουλου, όλοι ήμασταν στους δρόμους κάθε μέρα για έναν-δύο μήνες, ήταν μια συνθήκη είχε τα χαρακτηριστικά λαϊκής εξέγερσης, μιας γνήσιας λαϊκής εξέγερσης. Η κατάληψη του Εμπρός το 2011 είχε κάποια από αυτά τα χαρακτηριστικά. Μια τελείως αυτοοργανωμένη κίνηση, όμως με καλλιτεχνικούς στόχους. Μια κατάληψη καλλιτεχνών που είχαν υψηλή φιλοδοξία και υψηλά οράματα. Οπότε αυτός ο χώρος έγινε ένα σημείο συνάντησης στην πόλη, μέσα στην κρίση, σε πολύ δύσκολα χρόνια. Όλες οι γενιές, όλα τα είδη των τεχνών, με φοβερά προγράμματα, τα οποία τα επιμελούμασταν εμείς ή τα συνεπιμελούμασταν και με άλλες συλλογικότητες και τα οποία ήταν τολμηρά, πολλές φορές περίεργα, με καλλιτέχνες από διαφορετικά πεδία ή διαφορετικές γενιές ή τη συμμετοχή θεωρητικών. Υπήρχε, δηλαδή, μια όσμωση ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη.

–Γιατί το χαρακτηρίζεις ουτοπικό; Γιατί είχε πάρα πολύ έντονα και την πολιτική μέσα του. Ερχόσουν να μάθεις την πολιτική μέρα με τη μέρα, από μέσα. Υπήρχαν αντιπαραθέσεις, η αστυνομία που ήθελε να το κλείσει, η Χρυσή Αυγή που ανέβαινε... Ήταν μια μείξη υψηλών καλλιτεχνικών στόχων και καθημερινής, έντονης πολιτικής. Είναι κάτι υπέροχο, γιατί αυτά τα δύο δεν είναι εύκολο να πάνε μαζί πρακτικά. Βλέπεις ωραία, υψηλή τέχνη στα μεγάλα διεθνή φεστιβάλ, αλλά εκεί δεν υπάρχει άμεση σχέση με την πολιτική. Αυτό ήταν κάτι εντελώς ουτοπικό.

–Παρά τα εμπόδια και την εξέλιξη, θεωρείς ότι άφησε πίσω του μια παρακαταθήκη; Ναι, γιατί εμείς σιγά-σιγά φύγαμε, αλλά το Εμπρός είναι ακόμα ανοιχτό. Πριν λίγες μέρες που πέρασα από εκεί, είδα νέα παιδιά να βγαίνουν από το θέατρο, το οποίο είναι ακόμα κατάληψη και είναι ελεύθερο. Είναι σημαντικό να είσαι ένα νέο παιδί και να έχεις την ευκαιρία εκεί, χωρίς χρήματα, να κάνεις πρόβες, να δείξεις την παράστασή σου, να κάνεις κάτι. Σε εμάς, βέβαια, έμεινε μια πικρία από εκείνα τα δύσκολα χρόνια. Αλλά, έτσι κι αλλιώς, εγώ ήμουν από τα άτομα που την ξεπεράσαμε δημιουργώντας μια νέα

κατάσταση. Ήταν και η κατάληψη που ακολούθησε το 2015, το Green Park. Όλα αυτά τα εγχειρήματα είναι τόσο ουτοπικά και ιδιαίτερα, που δεν χρειάζεται να έχουν και μεγάλη διάρκεια. Γιατί μέσα στη διάρκεια, προδίδεται συνήθως το εγχείρημα.

–Τότε, υπήρχε ένα διάχυτο μομέντουμ για δράση. Σήμερα ποια είναι η κατάσταση;

Όντως, τότε υπήρχε ένα μομέντουμ, το νιώθαμε. Εγώ ένιωθα φοβερή χαρά μέσα στην κρίση, γιατί είχε κάνει μια ρωγμή σε αυτόν τον ύπνο της καθημερινότητας, σε αυτή την υποτιθέμενη ευημερία μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ξαφνικά η κρίση άνοιξε πολλά ενδεχόμενα, άλλαξε συνειδήσεις. Και φαινόταν όντως σαν μια φοβερή ευκαιρία. Μετά την κρίση, βέβαια, επανήλθαν κάπως τα πράγματα. Τότε είχαν κοπεί όλες οι επιχορηγήσεις, δεν υπήρχε καμία στήριξη, είχε καταρρεύσει το κράτος, έπεφτε η μία κυβέρνηση μετά την άλλη... Κάναμε θέατρο μόνο βγάζοντας ένα κουτί για συνδρομή από τους ανθρώπους. Βέβαια, τότε βρήκαν την ευκαιρία και ξεφύτρωσαν οι ιδιωτικοί οργανισμοί, τα institutions, το Σταύρος Νιάρχος στην πολιτιστική του εκδοχή, το Ίδρυμα Ωνάση κ.λπ. που άρχισαν να κάνουν μια αλλαγή και να κυριαρχούν στο τοπίο, επειδή είχαν τα λεφτά και την πολύ μεγάλη διαφήμιση. Μετά την κρίση όμως, ευτυχώς, επανήλθε και το κράτος και οι επιχορηγήσεις. Οπότε έχουμε πια ένα σύστημα κρατικών επιχορηγήσεων, το οποίο μάς βοηθά και είναι σημαντικό και για την ισορροπία ανάμεσα στα ιδιωτικά ιδρύματα και το κράτος, γιατί τα ιδιωτικά έχουν τη δική τους ατζέντα. Τώρα, αν υπάρχει σήμερα μομέντουμ... Μου αρέσει αυτό το ερώτημα αλλά δεν μπορώ να απαντήσω εύκολα. Θα ήθελα, όμως, να τίθεται. Για μένα, πάντως, θα ήταν ζητούμενο να υπάρχει χώρος για την πολιτική ανυπακοή.

–Εκτός από τις καταλήψεις, έχεις ανεβάσει παραστάσεις σε διαμερίσματα στα

Εξάρχεια, μικρούς ανεξάρτητους χώρους αλλά παράλληλα και στο Φεστιβάλ

Αθηνών, στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση και την Εθνική Λυρική Σκηνή... Είμαστε

εχθροί του μέτριου, μας αρέσει ή το underground στα διαμερίσματα και στις καταλήψεις ή η μεγάλη κλίμακα, όπως τα φεστιβάλ. Και κάπου νιώθουμε κιόλας ότι αυτά τα δύο άκρα μπορεί να επικοινωνούν. Το περιθωριακό και το αποκλίνον έχουν χώρο στα μεγάλα φεστιβάλ, δηλαδή στην ελίτ της τέχνης, γιατί πολύ συχνά η ελίτ αγκαλιάζει το έκκεντρο, το περίεργο καλλιτέχνημα, αυτό που ο μέσος χώρος, το mainstream θέατρο, πολλές φορές το αποφεύγει.

«Πριν από την Αναγέννηση, στα μεσαιωνικά χρόνια, ο Άγιος Σεβαστιανός απεικονιζόταν ως ένας άνδρας μεγαλύτερης ηλικίας. Με την Αναγέννηση και την επιστροφή στην αρχαιοελληνική λατρεία του κάλλους και του γυμνού, ο Άγιος Σεβαστιανός μεταμορφώνεται ξαφνικά σε μια νεανική, όμορφη μορφή, ημίγυμνη, με τα βέλη να διαπερνούν το σώμα της.»

–Διαφοροποιείται η δουλειά σου ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο παρουσιάζεται;

Το πλαίσιο πάντα, ως έναν βαθμό, διαμορφώνει το έργο τέχνης. Αλλάζει η θέαση, αλλάζει η υποκειμενικότητα του θεατή. Ο θεατής διαφορετικά θα πάει να δει μια περίεργη παράσταση σε ένα διαμέρισμα και διαφορετικά στο Φεστιβάλ Λευκωσίας, για παράδειγμα. Είναι τελείως διαφορετική η αντιμετώπιση του ίδιου του θεατή και ματιά του, ούσα διαφορετική, αλλάζει και την παράσταση. Γιατί τελικά τι είναι η παράσταση; Είναι ο τρόπος με τον οποίο ο θεατής την προσλαμβάνει.

–Και εσύ, ως καλλιτέχνης, αλλάζεις; Και σε εμάς γίνονται αλλαγές. Μπορεί να πέσει κανείς σε μια παγίδα και να σκεφτεί ότι ξαφνικά, από εκεί που ήσουν στην κατάληψη, αν βρεθείς στο Φεστιβάλ Αθηνών ή στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, παίζονται άλλα διακυβεύματα. Είναι μια καίρια παρατήρηση και η απάντηση είναι ότι σίγουρα υπάρχουν αλλαγές από πολλές μεριές, δηλαδή και από τον θεατή και από τον καλλιτέχνη. Ο καλλιτέχνης πρέπει να προσπαθήσει να μην πτοηθεί και να μην χάνει την ταυτότητά του και να επιμένει σε αυτά που εκείνος πρεσβεύει και αγαπά. Γιατί ενδεχομένως σε κάποια ιδρύματα να υπάρχουν και θέματα λογοκρισίας ή ενδεχομένως να υπάρχει αυτό που είναι της μόδας να αποκαλούμε «εσωτερικευμένη λογοκρισία». Δηλαδή, μόνος σου,

προκειμένου να ανταποκριθείς στο μεγάλο πλαίσιο, λογοκρίνεις κάποια πράγματα ή τα φτιάχνεις αλλιώς. Οπότε χρειάζεται μια αντίσταση σε αυτά τα πράγματα.

–Τι σε ενδιαφέρει να συμβεί στον θεατή μέσα στα 90 λεπτά της παράστασης

«Σεμπάστιαν»; Η παράσταση δεν έχει όλο αυτό το βάρος που περιέγραψα πριν, δεν είναι κάποιο δοκίμιο για τον Σεβαστιανό. Μοιάζει περισσότερο με γιορτή, ένα πάρτι – έτσι το είχαμε φανταστεί. Πάντα με ενδιαφέρει ο θεατής να φεύγει με ένα αίσθημα ανάτασης. Ότι όλο αυτό ήταν ένα έργο, μια παράσταση που του έδωσε τροφή στις αισθήσεις, στη σκέψη και στην καρδιά. Να καταφέρει κάπου να τον συγκινήσει, κάπου να τον κάνει να σκεφτεί και να φύγει με μια πληρότητα. Όταν μια παράσταση σε γεμίζει, αισθάνεται μια χαρά αποχωρώντας από το θέατρο. Μια χαρά που μόνο η τέχνη μπορεί να σου προσφέρει.

- **INFO:** «Σεμπάστιαν» από τους Nova Melancholia, Studio Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας, Τρίτη & Τετάρτη 7 Οκτωβρίου 2026, 20:00, [more.com](https://www.more.com.cy)